

Fra: Benestad Finn Yngvar [Finn.Yngvar.Benestad@rissa.kommune.no]
Sendt: 26. oktober 2010 16:36
Til: Postmottak KD
Kopi: Folde Eirin; Gillund Åshild; Meek Kristin
Emne: VS: Høring
Vedlegg: Vedtak høring NOU 2010-7.pdf

Vedlagt følger høringsuttalelse fra Rissa kommune til NOU 2010:7 Mangfold og mestring – flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringssystemet. Uttalelsen er vedtatt av kommunens hovedutvalg for oppvekst og kultur, og dreier seg utelukkende om kapittel 15: Barn av asylsøkere og enslige mindreårige.

Endelig vedtak:

Rissa kommune viser til NOU 2010:7 Mangfold og mestring, kapittel 15: Barn av asylsøkere og enslige mindreårige asylsøkere. Med henvisning til saksframlegget over vil vi komme med følgende uttalelse:

1. Rissa kommune støtter forslaget om at ungdom som kommer til Norge før de fyller 18 år, får rett til grunnskoleopplæring. Vi har erfart at grunnskoleopplæringen er svært viktig for de enslige mindreårige asylsøkerne som bor på det statlige mottaket i kommunen. Skoletilbudet betyr mye for livskvalitet, psykiske helse og framtidsutsikter, både for dem som skal integreres i det norske samfunnet og for dem som skal returnere til hjemlandet.
2. Dersom det skal være mulig for kommunene å tilby grunnskoleopplæring, må de statlige tilskuddene dekke kommunenes reelle utgifter.
3. Vi støtter forslaget om at tilskuddene til enslige mindreårige asylsøkere i asylmottak og enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssentre harmoniseres, i den forstand at tilskuddet til asylsøkere i mottak heves til omsorgssenternivå. Når tilskuddet kommer opp på et slikt nivå, blir det menning i å avkorte tilskuddet forholdsvis dersom kommunen velger å gi et grunnskoletilbud som er mindre 30 timer per uke. Det gir kommunene mulighet til å kjøre en bemanning som er stor nok til å sikre elevene god opplæring og gi elever og lærere den sikkerhet de har krav på.
4. Tilskuddene må beregnes med utgangspunkt i det antallet beboere som mottaket har plass til. En telling av elever den første i hver måned skaper umulige budsjettmessige forhold for kommunene, som kan få store problemer med å forholde seg til arbeidsmiljøloven, om undervisningspersonell skal forvaltes etter den samme uforutsigbarhet. Rekruttering av godt kvalifisert personell vil være vanskelig om ikke ansettelsesvilkår strekker seg over tid.
5. Det må etableres en egen refusjonsordning for spesielt ressurskrevende elever.
6. De foreslåtte endringer i tilskuddsordningene må innføres straks, og uavhengig av om enslige mindreårige asylsøkere får lovfestet rett til grunnskoleopplæring.

I vedlegget ligger nærmere begrunnelse for Rissa kommunes syn, basert på egne erfaringer med grunnskoleopplæring for enslige mindreårige asylsøkere i statlig mottak.

Finn Yngvar Benestad
Rådgiver oppvekst i Rissa kommune

Fra: Meek Kristin
Sendt: 26. oktober 2010 15:58
Til: Benestad Finn Yngvar
Emne: VS: Høring

:) Nå kommer vedlegget :)

Fra: Meek Kristin
Sendt: 26. oktober 2010 15:57
Til: Benestad Finn Yngvar
Emne: Høring

Vedlagt følger behandling av høring i HOK i dag.

Kristin



Rissa kommune
Rissa kommune

Finn Yngvar Benestad

7100 RISSA

Deres ref.

Vår ref.
33532/2010/B02/5KME

Dato
26.10.2010

**HØRINGSUTTALELSE FRA RISSA KOMMUNE. NOU 2010:7 MANGFOLD OG
MESTRING - FLERSPRÅKLIGE BARN, UNGE OG VOKSNE I
OPPLÆRINGSSYSTEMET**

Vedlagt for oppfølging følger utskrift av ovennevnte saks behandling i Hovedutvalget for oppvekst og kultur i møtet 26.10.10.

Med hilsen

Kristin Meek
Formannskapssekretær



Postadresse	Rådhusveien 13 7100 Rissa	Telefon	73852700
Besøksadresse	Rådhusveien 13, 7100 Riss	Telefaks	73852799
		E-post	postmottak@rissa.kommune.no
		Internett	
		Bankgiro	4213 05 10021/ 4336 06 00182/ skatt: 6345 06 16240



SAKSFRAMLEGG

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
11/10	Rissa Hovedutvalg for oppvekst og kultur	26.10.2010

Saksbehandler: Finn Yngvar Benestad

**HØRINGSUTTAELSE FRA RISSA KOMMUNE.
NOU 2010:7 MANGFOLD OG MESTRING - FLERSPRÅKLIGE BARN, UNGE OG VOKSNE I
OPPLÆRINGSSYSTEMET**

Rissa kommune har fått til høring NOU 2010:7 om flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringssystemet.

Dette er en innholdsrik offentlig utredning på over 400 sider. Vi konsentrerer oss her om et tema som er spesielt viktig for Rissa kommune, nemlig **kapittel 15**: Barn av asylsøkere og enslige mindreårige asylsøkere. Hele utredningen kan lastes ned fra linken <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/nouer/2010/NOU-2010-7.html?id=606151>. Høringsfristen er 1. november 2010.

Sakens bakgrunn og innhold:

Rissa kommune er vertskap for et statlig mottak for enslige mindreårige asylsøkere i alderen (15)16-18 år. Det er 32 plasser på asylmottaket. Ingen av asylsøkerne som har kommet til Rissa i løpet av det året mottaket har eksistert, har hatt skolegang tilsvarende norsk grunnskole. I perioder har oppimot halvparten av elevene hatt så svak skolebakgrunn at de må regnes som analfabeter.

Asylsøkere over 16 år har per i dag ikke rett til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven, men de kan ta del i opplæringen dersom kommunene har slike opplæringstiltak i gang. Det gis tilskudd til grunnskoleopplæring for asylsøkere mellom 16 og 18 år over Statsbudsjettet kap. 225 post 64. Målgruppen for tilskuddet er bl. a. ungdom i alderen 16-18 år som ikke har utdanning tilsvarende norsk grunnskole, og som bor i asylmottak eller i omsorgssentre. Tilskuddet fastsettes på bakgrunn av antall asylsøkere i opplæring den første i hver måned. I følge retningslinjene for tilskuddet er målet å bidra til finansiering slik at barn og unge asylsøkere i statlige asylmottak får grunnskoleopplæring. Tilskuddet beregnes etterskuddsvis etter en sats per måned per barn i 10 måneder per skoleår og utbetales hvert halvår. Refusjonsbeløpet reduseres relativt i forhold til omfanget på undervisningen, med utgangspunkt i 30 timers skoleuke. 2010-satsen er kr 68.911 for en person som går på skolen hele året.

I brev til alle vertskommuner for statlige mottak i Midt-Norge av 9.8.2010 skriver Utlendingsdirektoratet:

"Asylsøkere i alderen 16-18 år har i dag rett til norskopplæring etter overgangsordningen som opphører 1.9.2010 ... Ordningen er ment for voksne innvandrere som ikke omfattes av rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnsfag etter Introduksjonsloven. UDI ønsker å gjøre kommunene oppmerksom på at f.o.m. 1.9.2010 vil denne gruppen asylsøkere ha rett til 250 timer norskopplæring på linje med voksne asylsøkere, se Rundskriv A-020/2007 fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet om norskopplæring for asylsøkere i mottak. I henhold til rundskrivet er det asylmottaket som er ansvarlig for skyssutgiftene til alle som får norskundervisning, altså den praksisen som er etablert.

Utlendingsdirektoratet oppfordrer kommuner til å vurdere om de kan tilby grunnskoleopplæring til asylsøkere i alderen 16-18 år i samarbeid med asylmottak. Selv om rett og plikt til grunnskoleopplæring i henhold til Opplæringsloven § 2-1 gjelder barn i skolepliktig alder, kan asylsøkere mellom 16 og 18 år også delta i opplæringen. Forutsetningen er at de ikke har utdanning tilsvarende norsk grunnskole fra før og kommunen kan tilby slik opplæring, se Opplæringsloven § 4A-1.

De fleste unge asylsøkere i alderen 16-18 år har lite eller ingen utdanning fra før og ønsker sterkt å gå på skole. For de fleste mindreårige asylsøkere i asylmottak vil grunnskoleopplæring være en meningsfull aktivitet som vil forbedre deres livskvalitet og virke positivt på deres psykiske helse. For de asylsøkerne som kommer til å få oppholdstillatelse, vil grunnskoleopplæring gi grunnlag for raskere integrering i det norske samfunnet. Grunnskoleopplæring forbedrer også ungdommens framtidsutsikter i tilfelle de skal returnere til hjemlandet.

...

Kommunen har ansvar for skyssutgiftene til alle som får grunnskoleopplæring, se Opplæringsloven § 13-4. Refusjonsordningen er ment å dekke skyssutgiftene til ungdom i asylmottak som tar grunnskoleopplæring."

Vi oppsummerer Kunnskapsdepartementets retningslinjer og UDI sitt brev slik:

- Asylsøkere i aldersgruppen 16-18 år har fra 1.9.2010 kun rett til 250 timers norskopplæring.
- Skyssutgiftene til slik norskopplæring dekkes av asylmottaket.
- Kommunene oppfordres imidlertid sterkt til å tilby enslige mindreårige asylsøkere i alderen 16-18 år grunnskoleopplæring.
- Kommunene mottar et tilskudd på kr 6.891 pr mnd per elev som bidrag til finansiering av grunnskoleopplæringen.
- Det foretas elevtelling hver måned, og kommunene får kun tilskudd for det antall elever som til enhver tid mottar opplæring.
- Dersom uketimetallet er lavere enn 30 timer, reduseres tilskuddet tilsvarende.
- Kommunene dekker skoleskyssen.

Vurdering:

NOU-en foreslår i kap 15.5.4 at ungdom som kommer til Norge før de fyller 18 år, bør få **rett** til grunnskoleopplæring. Dette støttes av Rissa kommune. Det er åpenbart store forskjeller kommunene imellom i hvordan de velger å tolke loven. Vi har fått elever fra andre mottak, som har vært i Norge i et år, og som omtrent ikke har hatt skolegang etter at de kom til landet.

Rissa kommune har fulgt oppfordringen om å tilby grunnskoleopplæring til de enslige mindreårige asylsøkerne i det statlige asylmottaket i kommunen. Kommunen har i løpet av 2009 etablert et voksenopplæringssenter, som blant annet tilbyr grunnskoleopplæring til beboerne på asylmottaket. Selv om alle beboerne per i dag er fra Afghanistan, er dette ingen homogen elevgruppe. Flere av asylsøkerne er analfabeter, noen har gått få år på skole, mens andre har opptil 5-6 års skolegang.

Dagens hovedalternativ med kun å gi enslige mindreårige asylsøkere 250 timer norskundervisning, vil innebære veldig mye dødtid mens de bor på mottaket. Dette kan få store konsekvenser for den enkelte og for beboermiljøet. Med 20 timer norskundervisning per uke blir de ferdige med opplæringen i løpet av 3 måneder, mens oppholdstid på asylmottaket kan være fra 9 til 18 måneder. Bosettingskommunene står ikke i kø, noe som forlenger oppholdstiden på asylmottaket for svært mange, ved at de blir boende også etter at de er innvilget bosetting i Norge.

Rissa kommune har gjort seg følgende erfaringer med å tilby grunnskoleopplæring til våre enslige mindreårige asylsøkere:

- Vi har erfart at utgiftene til grunnskoleopplæring av enslige mindreårige asylsøkere er langt høyere enn det tilskuddet vi får. I følge Kostra-tall for 2009 koster en gjennomsnittlig grunnskoleelev i Rissa kr 96.000 per år. For en mindreårig asylsøker mottar kommunen et tilskudd på kr 68.911 per år.
- Opplæringen av enslige mindreårige asylsøkere koster mer enn gjennomsnittlig grunnskoleopplæring.
- Opplæringen må tilpasses elevenes evner og forutsetninger. Selv om elevene stort sett er på samme alder, kan man ikke undervise analfabeter i samme gruppe som elever med 5-6 års skolegang.
- Enkelte elever har så svake forutsetninger at undervisningen har preg av spesialundervisning.
- Utagering og vold fører til konfliktsituasjoner. Det krever at det er mer enn en voksen til stede i undervisningssituasjonen for å ivareta elevenes og lærernes sikkerhet.
- Vi har erfart at elevtallet varierer fra måned til måned. Det kommer ikke alltid nye asylanter inn straks noen flytter. Det betyr at tilskuddene varierer fra måned til måned, mens utgiftene holdes konstant. Vi kan ikke sjonglere med lærerne i samme takt som elevtallet svinger. Dagens tilskuddsordning skaper umulige budsjettmessige forhold.
- Vi har erfart at det er for mye å ha elevene på skolen 30 timer pr uke. 20 timer er stor nok dose for denne elevgruppen. Det betyr at tilskuddet i realiteten reduseres fra kr 68.911 til kr 45.941 per elev per år.
- Skyssutgiftene for denne elevgruppen er dobbelt så stor som for andre grunnskoleelever. Transportøren forlanger at kommunen betaler voksen takst for alle elever fra asylmottaket som er over 16 år. Dette støttes av Fylkeskommunen, som har ansvaret for å organisere skoleskyssen. (Siden Rissa statlige mottak ligger 5 km fra Voksenopplæringssenteret, koster det i størrelsesorden 300.000 kr året å skyss elevene fra mottaket til og fra undervisningslokalene i Voksenopplæringssenteret.)

I kapittel 15.4 i den foreliggende NOU-en leser vi at Stortinget under behandling av statsbudsjettet for 2009 vedtok å bevilge ekstra midler til enslige mindreårige under 15 år som bor i omsorgssentre. Begrunnelsen var at *"kommuner som har tatt på seg dette store ansvaret, har utfordringer knyttet til kostnadene for grunnskoleutdanningen for disse barna. Dette er barn som trenger ekstra oppfølging, også i skolesammenheng"*. Tilskuddssatsen for enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssentre ble økt til kr 149.958 pr elev, mens tilskuddet til enslige mindreårige i mottak (disse kan også være under 15 år), ikke ble økt. Vi mener at denne ulikheten mellom de to gruppene enslige mindreårige asylsøkere er uheldig og lite i samsvar med behovet. Vi finner støtte for dette synet i NOU-en, som i kap 15.5.4 foreslår at tilskuddssatsene til kommuner til opplæring av barn i omsorgssentre og til opplæring av barn i asylmottak bør harmoniseres.

Stokke kommune har i brev til kommunen tatt opp temaet om dekning av utgifter til ekstra ressurskrevende elever. Selv om vi ikke har hatt elever i denne kategorien ennå, ser vi klart behovet for en refusjonsordning for svært ressurskrevende elever, til spesialundervisning, atferdsregulerende tiltak og fysisk tilrettelegging. Prinsippet må være at kommunene får dekt utgiftene til å drive denne opplæringen.

Rådmannens innstilling:

Rissa kommune viser til NOU 2010:7 Mangfold og mestring, kapittel 15: Barn av asylsøkere og enslige mindreårige asylsøkere. Med henvisning til saksframlegget over vil vi komme med følgende uttalelse:

1. Rissa kommune støtter forslaget om at ungdom som kommer til Norge før de fyller 18 år, får rett til grunnskoleopplæring. Vi har erfart at grunnskoleopplæring er svært viktig for de enslige mindreårige asylsøkerne som bor på kommunens statlige mottak. Skoletilbudet betyr

- mye for livskvalitet, psykiske helse og framtidsutsikter, både for dem som skal integreres i det norske samfunnet og for dem som skal returnere til hjemlandet.
2. Dersom det skal være mulig for kommunene å tilby grunnskoleopplæring, må de statlige tilskuddene dekke kommunenes reelle utgifter.
 3. Vi støtter forslaget om at tilskuddene til enslige mindreårige asylsøkere i asylmottak og enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssentre harmoniseres, i den forstand at tilskuddet til asylsøkere i mottak heves til omsorgssenternivå. Når tilskuddet kommer opp på et slikt nivå, blir det mening i å avkorte tilskuddet forholdsvis dersom kommunen velger å gi et grunnskoletilbud som er mindre 30 timer per uke. Det gir kommunene mulighet til å kjøre en bemanning som er stor nok til å sikre elevene god opplæring og gi elever og lærere den sikkerhet de har krav på.
 4. Tilskuddene må beregnes med utgangspunkt i det antallet beboere som mottaket har plass til. En telling av elever den første i hver måned skaper umulige budsjettmessige forhold for kommunene.
 5. Det må etableres en egen refusjonsordning for spesielt ressurskrevende elever.
 6. De foreslåtte endringer i tilskuddsordningene må innføres straks, og uavhengig av om enslige mindreårige asylsøkere får lovfestet rett til grunnskoleopplæring.

Saksprotokoll i Rissa Hovedutvalg for oppvekst og kultur - 26.10.2010

Behandling:

Forslag fra Tor Anders Aune, forslag til tillegg i punkt 4.

..... for kommunen, som kan få store problemer med å forholde seg til arbeidsmiljøloven, om undervisningspersonell skal forvaltes etter den samme uforutsigbarhet. Rekruttering av godt kvalifisert personell vil være vanskelig om ikke ansettelsesvilkår strekkes seg over tid.

Anne Kirkeby, endring i punkt 1, andre setning: Vi har erfart at grunnskoleopplæringen er svært viktig for de enslige mindreårige asylsøkerne som bor på det statlige mottak i kommunen.

Enstemmig vedtatt med endringer som fremkommet.

Endelig vedtak:

Rissa kommune viser til NOU 2010:7 Mangfold og mestring, kapittel 15: Barn av asylsøkere og enslige mindreårige asylsøkere. Med henvisning til saksframlegget over vil vi komme med følgende uttalelse:

1. Rissa kommune støtter forslaget om at ungdom som kommer til Norge før de fyller 18 år, får rett til grunnskoleopplæring. Vi har erfart at grunnskoleopplæringen er svært viktig for de enslige mindreårige asylsøkerne som bor på det statlige mottak i kommunen. Skoletilbudet betyr mye for livskvalitet, psykiske helse og framtidsutsikter, både for dem som skal integreres i det norske samfunnet og for dem som skal returnere til hjemlandet.
2. Dersom det skal være mulig for kommunene å tilby grunnskoleopplæring, må de statlige tilskuddene dekke kommunenes reelle utgifter.
3. Vi støtter forslaget om at tilskuddene til enslige mindreårige asylsøkere i asylmottak og enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssentre harmoniseres, i den forstand at tilskuddet til asylsøkere i mottak heves til omsorgssenternivå. Når tilskuddet kommer opp på et slikt nivå, blir det mening i å avkorte tilskuddet forholdsvis dersom kommunen velger å gi et grunnskoletilbud som er mindre 30 timer per uke. Det gir kommunene mulighet til å kjøre en bemanning som er stor nok til å sikre elevene god opplæring og gi elever og lærere den sikkerhet de har krav på.
4. Tilskuddene må beregnes med utgangspunkt i det antallet beboere som mottaket har plass til. En telling av elever den første i hver måned skaper umulige budsjettmessige forhold for kommunene, som kan få store problemer med å forholde seg til arbeidsmiljøloven, om undervisningspersonell skal forvaltes etter den samme uforutsigbarhet. Rekruttering av godt kvalifisert personell vil være vanskelig om ikke ansettelsesvilkår strekkes seg over tid.
5. Det må etableres en egen refusjonsordning for spesielt ressurskrevende elever.

6. De foreslåtte endringer i tilskuddsordningene må innføres straks, og uavhengig av om enslige mindreårige asylsøkere får lovfestet rett til grunnskoleopplæring.